

Боротьби з наслідками стихії недостатньо, на часі – подолання її першопричин!

Відкрите звернення

*Робочої групи українських неурядових організацій з питань зміни клімату
щодо причин та наслідків катастрофічного паводку 23 – 27 липня 2008 року.*

Президенту України
Ющенку В. А.

Прем'єр міністру України
Тимошенко Ю. В.

Голові Верховної Ради України
Яценюку А. П.

Шановні Вікторе Андрійовичу, Юліє Володимирівно та Арсенію Петровичу !

До вас звертаються члени Робочої групи українських неурядових організацій з питань зміни клімату, які з 2001 року співпрацюють з метою реалізації права громадян на життя в безпечному навколишньому середовищі у зв'язку із загрозою глобальної зміни клімату (далі - Робоча група)¹

Базуючись на обґрунтованих висновках українських та іноземних вчених, Робоча група вбачає поєднаний вплив кліматичних, гідрогеологічних та антропогенних чинників у виникненні паводку на Західній Україні 23 – 27 липня 2008 року. Його наслідки справді катастрофічні: багатомільярдні збитки, руйнування та людські жертви. Вони вочевидь пов'язані з тривалим нехтуванням в Україні принципами сталого, екологічно збалансованого розвитку².

Нині є всі підстави стверджувати, що ризик виникнення у Прикарпатському регіоні метеокліматичних аномалій і надалі зростатиме – з огляду на зміни клімату та активні трансформаційні процеси у екосистемах, викликані людською діяльністю. Пропорційно до зростання ризиків повинна зростати спроможність суспільства до свідомих, системних, солідарних дій в напрямку прогнозування, попередження, мінімізації наслідків та адаптації до екстремальних природних явищ.

Робоча група відзначає загалом високий рівень уваги вищих посадових осіб держави, згуртовану та відповідальну позицію Парламенту щодо забезпечення першочергових заходів з подолання стихійного лиха. Разом з тим, липневий паводок висвітлив загалом низьку спроможність відповідних державних структур протистояти природним катастрофам.

Відтак, за два місяці, що минули після тривожних днів липня 2008-го, мали б сформуватися і усвідомлення необхідності змін, і бачення того, як нам жити після паводку – для того, щоб наслідки стихії в майбутньому не були настільки руйнівними. На думку членів Робочої групи, ситуація зобов'язує усіх нас: владу, політикум, бізнесове середовище, науковців, засоби масової інформації, організації громадянського суспільства до глибокого переосмислення засадничих принципів розвитку країни - в напрямку екологізації цього розвитку.

На наше глибоке переконання, Україна нині переживає момент, коли надалі вже неможливо забезпечувати розвиток переважно за рахунок виснажливої експлуатації природних ресурсів. Спроби стримати негативні наслідки бездумного споживацтва у ресурсній та енергетичній сферах надалі вимагатимуть від країни все більших зусиль, фінансових затрат та політичних жертв. Нові екологічні ризики та обмеження вже незабаром жорстко зупинять процес економічного зростання,

¹ Більше інформації на Інтернет-сторінці Робочої групи - <http://www.climategroup.org.ua/>

² Розгорнуте викладення «Позиції Робочої групи неурядових організацій з питань зміни клімату щодо причин та наслідків паводку у басейні Дністра та гірських приток Дунаю 23 – 27 липня 2008 року, та щодо дій органів влади, спрямованих на попередження та адаптацію до стихійних явищ» додається.

спричинять все більшу зовнішню залежність української економіки, соціальні та політичні потрясіння, нові техногенні та природні катастрофи, подальше руйнування середовища життєдіяльності.

Майбутнє не пробачить нам, якщо лідери вищих органів державної влади у цей критичний момент перейматимуться переважно питаннями перерозподілу повноважень.

Пане Президенте, Робоча група вкотре вважає за необхідне нагадати, що в лютому 2005 року, відразу після Вашої перемоги на виборах, представники 125 громадських природоохоронних організацій України направили Вам відкрите звернення «Суспільство потребує ефективної екополітики!», у якому пропонувалося в одному з перших указів проголосити екологічну політику одним з семи пріоритетів діяльності Президента.

На нашу думку, першочерговими кроками на шляху екологізації державної політики мали бути наступні:

1. Прийняття вищезгаданого Указу Президента;
2. Розробка та ухвалення Верховною Радою Концепції та Програми сталого розвитку України.
3. Ухвалення нової редакції базового закону «Про охорону навколишнього природного середовища».
4. Виконання норм Конвенції ООН зі зміни клімату щодо розробки національного та регіональних планів кліматоохоронних заходів та дій з пом'якшення наслідків зміни клімату;
5. Виконання норм Карпатської конвенції щодо розвитку екомережі, впровадження безпечних для довкілля заходів у лісництві, сільському та водному господарстві, активної соціальної підтримки гірських поселень;
6. Забезпечення Кабінетом Міністрів виконання вимоги ст. 10 закону «Про охорону навколишнього природного середовища» щодо створення мережі загальнодержавної екологічної автоматизованої інформаційно-аналітичної системи забезпечення доступу до екологічної інформації.
7. Припинення практики, коли щороку призупиняється дія ст. 46 Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища", згідно якої кошти від зборів за використання природних ресурсів мали б спрямовуватися до фондів охорони навколишнього природного середовища – на заходи з відтворення та підтримання цих ресурсів у належному стані;
8. Безумовне виконання вимог ст. 7 профільного Закону України "Про охорону навколишнього природного середовища», згідно якої екологічні знання є обов'язковою кваліфікаційною вимогою для всіх посадових осіб, діяльність яких пов'язана з використанням природних ресурсів та призводить до впливу на стан навколишнього природного середовища».
9. Вимога до Мінприроди розробити, представити для розгляду Верховної Ради та оприлюднити «Національні доповіді про стан навколишнього природного середовища України» за 2005 – 2008 роки.
10. Внесення змін до Державної програми «Ліси України» на 2002 – 2015 роки, спрямованих на більш активне лісовідновлення та впровадження принципів сталого лісівництва, жорсткий контроль за її виконанням. Проведення державного обліку лісового фонду України та інвентаризації карпатських лісів, їхнього екологічного й лісгосподарського стану.
11. Безумовне виконання норм законів «Про Загальнодержавну програму формування національної екологічної мережі України на 2000-2015 роки», «Про мораторій на проведення суцільних рубок на гірських схилах у ялицево-букових лісах Карпатського регіону» та ін. Притягнення до відповідальності посадових осіб місцевих органів влади за невиконання законодавчих вимог .
12. Розробка, громадське обговорення та прийняття програм дослідження, моніторингу, моделювання і прогнозу клімату в Україні, Державної програми екологічного оздоровлення Дністра, «Загальнодержавної програми розвитку заповідної справи на період до 2020 року», впровадження наукового системного підходу до розвитку та планування територій;
13. Розробка, громадське обговорення та прийняття Верховною Радою «Державної цільової комплексної програми протипаводкового захисту у Прикарпатському регіоні на період

2009 – 2015 роки», головним пріоритетом якої повинні стати заходи, спрямовані на поступове наближення екосистем регіону до природного стану.

14. Розробка, громадське обговорення та прийняття Дністровської конвенції та пакету міждержавних угод по Дністру.

Відповідь на це звернення просимо надати у відповідності до норм ст. 20 Закону України «Про звернення громадян».

З повагою та сподіванням на вашу увагу до порушених у зверненні проблем:

І. Ставчук - Національний координатор з питань зміни клімату НЕЦУ, голова РГ НУО з питань змін клімату

В. Сандул - Голова МГО "Зелений Світ" м. Нікополь

М. Вітько - Голова МГО "Зелений Світ" м. Марганець

В. Березін - Голова Екологічно-культурного центру "Бахмат"

М. Коробко - Голова УЕА "Зелений Світ"

М. Булгакова – Головний юрист НМО «Екологія-Право-Людина»

А. Мартинюк - Голова НМЕО "Екоклуб"

О. Степаненко - голова ЕГО "Зелений Світ"